

Orde van dienst voor zondagmorgen 25 mei 2008 in de Nieuwe Kerk in Nieuwerkerk aan den IJssel, waarin voorbereiding voor het H.Avonddmaal wordt gehouden en Arie Reijm en Gertjan Eshuis worden bevestigd tot ouderling.

Orgelspel
Afkondigingen
Psalm 1:1, 2nb
Stil gebed
Votum en groet
Psalm 1:3nb
Wet
Psalm 130:2ob

Gebed om de opening van het Woord

Inleiding: De komende drie zondagen lezen we het boekje Ruth. In onze bijbel staat het na Richteren, in de Joodse bijbel is het 1 van de zogenaamde vijf feestrollen. Bijbelboeken die gelezen worden op een van de grote feesten. Hooglied met Pascha; Prediker met Loofhutten, Esther op Purim, Klaagliederen bij de herdenking van de verwoesting van Jeruzalem en Ruth op het Pinksterfeest. Het is een oogstfeest en Ruth leest immers de aren achter de maaiers, maar ook het feest waar de heidenen het heil van God ontvangen.

Schriftlezing Ruth 1

Psalm 5:6,7nb

(Avondmaalsvragen ipv formulier voor het H.Avonddmaal.)

Ten eerste: Als dienaar van Christus vraag ik u: bent u bereid om uw zonden en vervloeking te overdenken, u van de zonde af te keren, u voor God te verootmoedigen en uw schuld voor Hem te belijden, in het besef dat God de zonde niet ongestraft laat, maar die heeft voltrokken door de bittere en smadelijke kruisdood aan Zijn lieve Zoon Jezus Christus?

Ten tweede: Geloof u de betrouwbare belofte van God, dat al uw zonden u om het lijden en sterven van Jezus Christus vergeven zijn en dat de volkomen gerechtigheid van Christus u als uw eigendom is toegerekend, alsof u, in eigen persoon, voor al uw zonden betaald en alle gerechtigheid volbracht had.

Ten derde: bent u bereid voortaan met uw hele leven waarachtige dankbaarheid aan God de Heere te bewijzen en oprecht te wandelen voor zijn aangezicht. En wilt u van harte alle vijandschap, haat en afgunst van harte afleggen, zonder huichelen en voortaan in waarachtige liefde en eensgezindheid met uw naaste leven?

Ten vierde: Geloof u dat Gods Woord de bron is des levens en dat zij tot ons komt in de Heilige Schrift en in het belijden van de vadersen?

Wat is daarop uw antwoord?

Allen die hierop van harte met ja antwoorden wil Christus zeker voor waardige tafelenoten houden aan de Maaltijd. Amen.

Gezang 358:1,4,5,6Liedb

Prediking Ruth 1 : 16 Uw God is mijn God

Psalm 25:1,2ob

Onderwijs over de ouderling

Psalm 134:1,2ob

Stellen van de vragen

Afleggen van de gelofte

Toezingen Psalm 134:3(ob) staande

Vraag aan de gemeente.

Dankgebed en voorbede

Collecte

Gezang 456:1,2
Zegen
Gezang 456:3
Orgelspel

Gemeente des Heren,

Het was in de tijd van de Richters, zo begint Ruth. Er was geen koning in Israël. David was nog niet opgestaan. En ieder deed wat goed was in eigen oog. Een tijd van geestelijk verval en afgodendienst.

Juist in die tijd valt het licht via het boekje Ruth op Bethlehem, een stadje in Juda. Waar later David geboren zou worden en de zoon van David, de messias en verlosser van de wereld. Maar er is hongersnood in het land. Als jullie mijn verbond verlaten in het land dat ik u geef, had God gezegd, dan zal ik vijanden en de pest en de honger zenden. Maar als u zich bekeert, dan zal ik u weer verlossen. Ook in Bethlehem heerst de honger met harde hand. De naam betekent: broodhuis. Ironisch : geen brood in het broodhuis.

Daarom trekt er een man weg uit Bethlehem. Als vreemdeling wil hij tijdelijk gaan wonen in de velden van Moab. Zijn naam is Elimelech: mijn God is koning. Maar of hij dat zelf nog gelooft? Zijn vrouw heet Naomi, de lieflijke en hun kinderen Machlon en Chiljon en die namen kun je vrij vertalen met: Altijd ziek en Altijd misselijk. Blijkbaar vanaf de geboorte kasplantjes.

Naar Moab gaan is voor een Israëliet geen optie. Moab was een nakomeling van Lot, de neef van Abraham. Toen Lot met zijn dochters na het oordeel en de vuurramp uit Sodom was gevlucht, waren ze in een grot bij de Dode Zee gaan wonen. Zijn dochters hadden misschien het idee, dat ze na de ramp alleen op de wereld waren overgebleven. Daarom hebben ze hun vader dronken gevoerd, gingen met hem naar bed en na 9 maanden werd Moab geboren. Dit kind van incest werd een volk en dat volk heeft Bileam te hulp geroepen om Israel de doortocht naar Kanaan te beletten en toen dat niet lukte belegden ze een groot feest ter ere van hun god Baal en nodigden de jongeren van Israel uit en de dochters van Moab hebben ze verleid en de toorn van God sloeg in als de bliksem en doodde er velen op die dag..... Wie wil er nu naar Moab? Is dat de reden dat het gezin van Elimelech helemaal alleen gaat en geen enkel ander gezin met hen meetrekt?

Ze vluchten voor de honger, maar lopen de dood in de armen. Ze wonen er nauwelijks, als Elimelech sterft. Mijn God is koning is dood. Dat gevoel moet Naomi wel hebben gehad. Hij wordt begraven ver van huis in vreemde grond. De weduwe in ballingschap moet zich zien te redden met haar twee zoontjes. Maar de jongens worden ondanks alles toch groot en als ze de huwbare leeftijd bereiken vindt Naomi een vrouw voor beiden. Een vrouw uit Moab, dit volk van incest en ontucht. Machlon trouwt met Ruth en Chiljon met Orpa. En zo leeft deze kleine familie in vrede, tien jaar lang. Het blijft alleen zo merkwaardig stil in huis. Beiden huwelijken blijven kinderloos. Alsof er geen zegen op rust. 1 huwelijk, dat kun je je nog voorstellen, maar beide huwelijken, dat is opvallend. Maar na 10 jaar slaat het onheil opnieuw toe. Machlon en Chiljon: altijd ziek, altijd misselijk sterven. Waardoor weten we niet. De conclusie van de schrijver: zo werd deze vrouw overgelaten na haar twee zonen en na haar man. Overgelaten. Alleen met al haar verdriet. Wie zal zich om haar bekommeren. Ze vluchtte voor de honger uit Bethlehem, maar de dood vond haar in Moab's velden. Alles is ze kwijt. Alleen haar schoondochters heeft ze nog.

En Naomi stond op. In die toestand van totaal verlies, waarin alles verloren is, bereid Naomi zich voor op een reis. Waarom? Zij heeft gehoord dat God zijn volk bezocht heeft. Zij die zelf

leeg is, hoort dat het weer vol is in Bethlehem. Er is weer brood in het broodhuis. Die goede boodschap is over de Dode zee gekomen, kwam aansnellen over de velden van Moab en bereikte haar oor en hart. Wat moet een mens nog in Moab, als er brood is in Bethlehem? De lamgeslagen Naomi, *zij maakte zich op*, zij keerde weer uit Moab, *zij ging uit* van die plaats, *zij ging op weg*. Alles in haar trekt naar het brood in Israël. En kijk daar gaan ze. Drie weduwen voor wie het leven voorbij lijkt.

Zullen we hier even stilstaan, gemeente? God komt op bezoek. Is dat niet het grote geheim van het evangelie. Ongemerkt gaat het door ons hoofd. Dat andere bezoek, eeuwen later. Die kerstnacht waarin God langs kwam in een stal in Bethlehem. Dat kind in de kribbe, zoon van Bethlehems grote zoon David, Zoon van God. God op bezoek. Hij is het Brood des levens. Dit Brood geeft leven aan hen die in rouw gedompeld zijn, voor hen die bezocht zijn door de dood, bezocht door kinderloosheid als Ruth, kind van een verloederde samenleving. Die wonen in het land van duisternis. Zij zullen een groot licht zien. Dit brood kan de hongerige voeden en de treurende troosten.

Volgende week staat hier de tafel van het avondmaal. God komt op bezoek. Er is voldoende brood in het broodhuis. Waarom zou u in Moab blijven? Daar bent u aan uw verdriet en verlatenheid overgelaten. Nu weet ik wel: er gaan drie vrouwen op pad, en een, Orpa komt niet in Bethlehem aan, zij zal terugkeren naar Moab. Maar de andere twee, die komen er wel. En zij zullen daar gevoed worden! Je kunt zeggen wat je wilt, maar de Bethlehemgangers zijn niet beschaamd. Het zal hen meer geven, dan zij ooit hebben durven hopen. Van Orpa is nooit meer iets vernomen!

Dat is nog altijd zo. Iedere arme ziel, vol van verdriet, en daarom juist zo leeg, zal nooit teleurgesteld worden in Bethlehem, zal nooit beschaamd worden aan de tafel.

Daar gaan die drie weduwen. Dit is het evangelie in notendop is, drie weduwen op weg naar Bethlehem. Hebben ze dat zelf beseft? Waarschijnlijk niet als je gesprek onderweg hoort. Naomi begint: *Gaat heen, keert weder, een iegelijk tot het huis van haar moeder; de HEERE doe bij u weldaden, zoals u gedaan hebt bij de doden, en bij mij. 9 De HEERE geve u, dat u ruste vindt, een iegelijk in het huis van een eigen man! En als zij haar kuste, hieven zij haar stem op en weenden;*

Naomi is er van overtuigt dat er voor Ruth en Orpa geen toekomst is in Israël. Zelf was ze buitenlandse geweest in Moab. Maar de Moabieten hebben een nog veel slechtere naam in Israël. Nog niet tot in het tiende geslacht mogen de Moabieten lid worden van het volk Israël. Je zult zolang je leeft nimmer de vrede en het goede voor hen zoeken, zo zegt Mozes in de wet. Zij weet, dit kan en mag ik mijn schoondochters niet aandoen. De aktie van Naomi roept veel kussen en tranen op, maar de schoondochters zijn te zeer gehecht aan haar schoonmoeder om haar zo maar los te laten. Ze zijn samen ook door zoveel verdriet heengegaan.

Maar dan haalt Naomi zwaarder geschut van stal:

Keert weder, mijn dochters!

Waarom zouden jullie met mij mee gaan?

Heb ik nog zonen in mijn lichaam, dat zij u tot mannen zouden zijn?

Keert weder, mijn dochters! Gaat heen; want ik ben te oud om een man te hebben. Wanneer ik al zeide: Ik heb hoop, of ik ook in dezen nacht een man had, ja, ook zonen baarde;

Zouden jullie daarop wachten, totdat zij groot geworden zijn; zouden jullie daardoor opgehouden worden, om geen man te nemen? Niet, mijn dochters! Want het is mij veel bitterder dan u; maar de hand des HEEREN is tegen mij uitgegaan.

Je denkt toch niet dat er ook maar een moeder in Israël is die haar zoon aan een Moabitische als man zou geven. Ik ben de enige die daartoe bereid is, maar ik kan geen zonen meer baren. Dan volgt er wel bitter en tegelijk levensnuchter: stel, ik slaap vannacht bij een man, en ik zou

zwanger worden, hoe lang moet je dan nog wel niet wachten voor die jongens groot zijn. Toe je maakt geen schijn van kans. Bovendien, en dat is de klap op de vuurpijl: de hand des HEEREN is tegen mij uitgegaan. Gods hand heeft mij getroffen, kijk maar, mij is alles afgenomen, mijn man en mijn zonen. Als je bij mij blijft is de kans op toekomstig ongeluk bepaald niet denkbeeldig. Haar conclusie is duidelijk en in een wat harde liefde ook wel goed bedoeld. Ga niet mee naar Israël.

Orpa heeft de boodschap begrepen. Weer wordt er gekust en geweend. En dan gaat Orpa terug. Alleen die eigenwijze Ruth heeft nog een laatste zetje nodig. Kijk eens, zegt Naomi, je schoonzuster keert terug naar **haar volk** en **haar goden**. Toe keer ook terug, net als zij. Naar jouw volk, naar jouw goden. In Moab kunnen jullie nog een nieuw leven opbouwen, mijn toestemming heb je.

Maar Ruth kleefde haar schoonmoeder aan. **Wie is haar volk, wie zijn haar goden?** Ze kan haar niet loslaten. Is dat koppige liefde, of is het meer.

Maar Ruth zeide: *Val mij niet langer lastig, om u te verlaten; want waar u heengaat, zal ik ook heengaan, en waar u de nacht doorbrengt, zal ik dat doen; uw volk is mijn volk, en uw God mijn God. Waar u zult sterven, zal ik sterven, en daar zal ik begraven worden; ik zweer bij de Heere, alleen de dood zal scheiding maken tussen mij en tussen u!*

Onmiddellijk valt op hoe intens de band is tussen Naomi en Ruth: waar u heen gaat, waar u de nacht doorbrengt, waar u sterft, daar ben ik. Op reis, in de nacht en rond ziekte en sterfbed, zal Ruth Naomi niet verlaten, alleen de dood kan die twee van elkaar scheiden. Waar zit hem dat nu op vast. Is dat omdat ze elkaar zo goed liggen, of omdat Ruth Naomi zo sympathiek vindt, een tweede moeder? Dat geloof ik niet. Het geheim van de band tussen Ruth en Naomi is dat kleine tussenzinnetje: uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. Niet de Moabieten en niet Baal en Kamos. Naomi is ondanks haar bitterheid en verdriet wel de boodschapper geweest van Israël God. Dat kan niet anders. In al haar leegheid wil Naomi toch naar Bethlehem. En hoewel Naomi zegt: God heeft mij geslagen, wil Ruth toch naar deze God toe. Trouwens zij is zelf ook geslagen, Naomi is haar zoon, maar zij haar man kwijt. Wat heeft Ruth nu aan getrokken in dat bittere en verdrietige leven van Naomi. Dat zullen we nooit weten, gemeente. Wij weten niet hoe de weg van een man is bij een vrouw en de weg van God in een mensenhart, zoals Salomo zegt. Zij voelt dat ze deel uitmaakt van dit volk, en dat wil zij ook. Ga terug naar je volk, zegt Naomi, maar Ruth zegt: wacht: Israel is mijn volk Zij heeft het volk van Naomi leren kennen uit haar verhalen, dat volk trekt haar.

Ga terug naar je eigen goden, zegt Naomi. Maar Ruth zegt: dat zijn mijn goden niet, de Heere de God van Israël is mijn volk. Zij heeft de God van Naomi leren kennen en zij kan van Hem niet loskomen. Ze moet naar Bethlehem. Uw volk, mijn volk, Uw God mijn God.

En hier kunnen we nu prachtig de lijn doortrekken naar de ouderlingen die bevestigd worden. Eigenlijk is het werk van de predikant en de ouderling erop gericht dat wij allen belijden, net als Ruth: uw volk is mijn volk, uw God is mijn God . Maar je kunt je afvragen of wij wel van die goede getuigen zijn en of mensen ooit door ons halfzachte getuigenis tot die belijdenis zullen geraken. Maar de troost is dat Naomi dat ook niet was. God heeft toch door haar gewerkt, God heeft de bittere en verdrietige Naomi gebruikt als zijn instrument om Ruth te roepen uit Moab naar Israël. Zo gaat God zijn hoge gang in ons leven en zijn voetstappen worden niet bekend.

Wij doen in de kerk vaak wel heel dapper alsof we precies doorhebben wat we allemaal doen en wat onze daden uitwerken. Dat is allemaal grootspraak. We tasten heel vaak in het duister. Maar we doen dat wel in het geloof dat God Naomi en ons in kan schakelen. Daarom is het kernwoord in het formulier voor de ouderling het woord roeping. Je bent geroepen, door de

gemeente en door God zelf. En God zal doorgaan met zijn werk. Hij zal doen wat hem behaagt. Zelfs de heidenen voegen zich bij Israël.

De vraag is niet wat wij als ouderling allemaal kunnen, de vraag is wat God kan doen met ons leven. Vandaar ons gebed: wat wilt u dat ik doen zal en mij geschiedde naar uw woord..

Naomi moet zich overgeven aan de overmacht van Ruth's geloof en Ruth belijdenis. Zij moet zich overgeven aan het werk van God in het hart van haar schoondochter. Er is geen praten aan. Zo gaan die twee tezamen. Als ze aankomen in Bethlehem, herkennen de inwoners verbijsterd in de vergrijsde vrouw Naomi, de hele stad is er beroerd van. Zij die hier ooit vertrok met een man en twee zonen. En nu terugkeert met een vreemde jonge vrouw. Is dat Naomi? Noem mij Mara, bitterheid, de Almachtige heeft mij geslagen. Vol ben ik vertrokken en leeg keer ik terug. Ik heb niets meer.

O, Naomi, zie jij dan niet die bloem uit Moabs velden die daar naast je loopt? Die roos ontloken uit harde wintergrond? Ruth die je niet loslaat? Omdat jouw volk haar volk is en jouw God haar God? Herken je dan niet het signaal dat God je hierin geeft? Naomi ziet het niet, nog niet. Het kan zo lang duren tot je ogen open gaan, zeker als je verdriet hebt.

Want deze Ruth zal trouwen met Boas en wordt de moeder van Obed, de oma van Isai, de overgrootmoeder van David en daarmee de aartsmoeder van Jezus Christus.

Maar God ziet het wel.

Fijntjes zegt de bijbelschrijver:

Alzo kwam Naomi terug met Ruth, de Moabietische, haar schoondochter, met haar, die uit de velden Moabs kwam; en zij kwamen te Bethlehem in het begin van de gersteoogst. Het begin van de gersteoogst, we weten precies wanneer dat is: de gersteoogst begint direct na het Pascha. De uittocht uit Egypte. Het lam dat geslacht wordt om het volk te bevrijden. De uittocht uit Moab. Als verlostes slaven komen Ruth en Naomi Bethlehem binnen. En tegelijk is dit de ouverture op het veld van Boaz waar we straks Ruth aantreffen: aren lezend achter de maaiers. Amen